

Datum van
inontvangstneming

:

25/03/2013

Zaak C-88/13

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

22 februari 2013

Verwijzende rechter:

Hof van Cassatie (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 januari 2013

Verzoekende partij:

Philippe Gruslin

Verwerende partij:

Citibank Belgium SA

Hof van Cassatie van België

Arrest

(omissis)

Philippe GRUSLIN, wonende te Petaling Jaya (Maleisië) (omissis), met verblijfplaats te Ukkel (omissis) [België]

verzoeker tot cassatie,

(omissis)

tegen

CITIBANK BELGIUM, naamloze vennootschap met zetel te Elsene, (omissis) [België]

verweerster in cassatie, **[Or. 2]**

(omissis)

I. Procesverloop voor het Hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 11 januari 2011.

(omissis)

II. Feiten

(omissis) [D]e feiten van de zaak kunnen als volgt worden samengevat.

- 1 Het fonds Citiportfolios is een gemeenschappelijk beleggingsfonds naar Luxemburgs recht dat wordt beheerd door de vennootschap naar Luxemburgs recht Citiportfolios en met als depotbank de vennootschap naar Luxemburgs recht Citibank Luxembourg.
- 2 Het prospectus van het fonds Citiportfolios is in België verspreid door verweerster als instelling die door de vennootschap Citiportfolios is aangewezen overeenkomstig artikel 138, tweede alinea, van de wet van 4 [december] 1990 op de financiële transacties en de financiële markten.
- 3 Tussen 12 en 24 januari 1996 heeft verzoeker in het fonds Citiportfolios geïnvesteerd door te Luxemburg rechtstreeks bij Citibank Luxembourg in te tekenen. Verweerster trad niet op als domicilie voor de intekening en heeft daarvoor geen provisie ontvangen. **[Or. 3]**
- 4 Op 9 september 1996 heeft Citibank Luxembourg met ingang van 17 september 1996 al haar rekeningrelaties en zakenrelaties met verzoeker beëindigd en verzoeker verzocht om tegen die datum van zijn rekeningen alle resterende gelden en effecten af te halen. Citibank Luxembourg heeft verzoeker meegedeeld dat de rechten van deelneming in het fonds Citiportfolios, indien hij haar geen instructies gaf hoe zij moesten worden te gelde gemaakt, op zijn naam zouden worden ingeschreven in het door de emittent bijgehouden register van deelbewijzen.
- 5 Op 14 oktober 1996 heeft Citibank Luxembourg, zonder instructies van verzoeker, deze inschrijving gedaan.
- 6 Begin december 1996, bijna drie maanden nadat zijn relaties met Citibank Luxembourg waren beëindigd, heeft verzoeker verweerster schriftelijk verzocht hem al zijn bewijzen van deelneming aan toonder in het fonds Citiportfolios af te geven. Verweerster heeft verzoeker geantwoord dat zij de deelbewijzen niet in depot hield, aangezien zij bij Citibank Luxembourg waren aangekocht, en dat zij het dossier voor verdere afhandeling aan Citibank Luxembourg zou doen toekomen.

III. Cassatiemiddelen

Verzoeker voert vier middelen aan, waarvan de eerste drie als volgt luiden.

Eerste middel [middel betreffende nationale procedureregels]

(omissis) [Or. 4] (omissis) [Or. 5] (omissis) [Or. 6] (omissis) [Or. 7] (omissis) [Or. 8] (omissis). [Or. 9]

Tweede middel

(omissis)

Bestreden beslissingen en overwegingen

(omissis) [V]erzoeker vraagt (omissis) „(verweerster) te veroordelen (hem) de in het prospectus van het gemeenschappelijk beleggingsfonds Citiportfolios [...] vermelde deelbewijzen af te geven, waaruit blijkt dat hij eigenaar is van de rechten van deelneming (omissis) in het gemeenschappelijk beleggingsfonds Citiportfolios; (omissis) (verweerster) te veroordelen tot betaling aan (hem) van een bedrag van 56 774 000 EUR voor de schade die (hij), zoals (verweerster) stelt, moest beperken, maar die hij niet heeft kunnen beperken, doordat (verweerster) haar (omissis) verplichting niet is nagekomen om hem zijn deelbewijzen (omissis) af te geven wanneer (hij) (haar) eind 1996 hierom heeft verzocht; (verweerster) te veroordelen tot betaling van vertragingsrente op dit bedrag (omissis); subsidiair, (verweerster) te veroordelen tot betaling aan (hem) van een bedrag van 51 408 000 EUR voor de (door hem geleden) schade die (verweerster) als tussenpersoon van het gemeenschappelijk beleggingsfonds Citiportfolios moet vergoeden krachtens artikel 55, derde alinea, en artikel 206, 3°, van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles; in voorkomend geval (verweerster) te veroordelen tot betaling van [Or. 10] vertragingsrente op dit bedrag” (omissis) [Beoordeling door het Hof van Beroep te Brussel].

[In het bestreden arrest van 11 januari 2011 baseert het Hof van Beroep te Brussel zich op een eerder eindarrest, gewezen in een andere procedure die verzoeker met name tegen Citibank Belgium SA had ingesteld.]

(omissis)

„In het arrest van 12 januari 2006 [eerste arrest in beroep tussen dezelfde partijen] heeft het Hof [van Beroep] geoordeeld dat (verweerster) geen niet-contractuele fout had begaan bij de verspreiding van het prospectus van uitgifte van het fonds Portfolios en dat (verweerster) niet (verzoekers) medecontractant was. In dat arrest is voorts geoordeeld dat in casu de intekening bij Citibank Luxembourg rechtstreeks te Luxemburg op naam (van verzoeker) is geschied. (omissis)

Deze beslissing heeft derhalve kracht van gewijsde.

(omissis) **[Or. 11]**

Aangezien [verzoeker] zijn verzoek tot afgifte van de deelbewijzen (of, subsidiair, zijn vordering tot schadevergoeding) baseert op (verweersters) contractuele verplichting om de bewijzen van deelneming in het beleggingsfonds uit te keren, stuit dit verzoek af op het feit [dat het Hof van Beroep in zijn eerste arrest van 12 januari 2006] heeft geoordeeld dat er tussen partijen geen contractuele relaties bestonden.

(omissis)

(Verzoeker) voert voorts schending aan van de wet van 20 juli 2004 (artikel 130) betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles (voorheen wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten, artikel 138), op grond waarvan de beleggingsinstelling (Citiportfolios) een instelling moet aanwijzen die instaat voor de uitkering aan de deelnemers, voor de verkoop of de inkoop van de deelbewijzen, alsmede voor de verspreiding van de informatie die de instelling voor collectieve belegging moet verstrekken. Bij deze wettelijke regelingen is richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) in Belgisch recht omgezet.

Artikel 45 van de richtlijn bepaalt dat de icbe, in het in artikel 44 bedoelde geval, met inachtneming van de in de lidstaat van verhandeling geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, onder meer de nodige maatregelen moet treffen opdat aldaar voor de uitkeringen aan de deelnemers, de inkoop van of terugbetaling op de rechten van deelneming alsmede de verspreiding van de informatie die de icbe moet verstrekken, wordt zorg gedragen. **[Or. 12]**

[Het Hof van Beroep te Brussel is derhalve van oordeel dat] [h]et begrip „uitkering”¹ moet [...] worden opgevat als „uitkering”² aan de deelnemers en, anders dan (verzoeker) betoogt, niet als afgifte van de deelbewijzen.

(omissis)

Uit het voorgaande volgt dat het hoger beroep ongegrond is.”

(omissis) **[Or. 13]** (omissis) **[Or. 14]**

¹ Nvdv: in het Frans „distribution”.

² Nvdv: in het Frans „paiement”.

Derde middel***Geschonden wettelijke bepalingen***

- artikel 138 van de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten, in de ten tijde van de feiten geldende versie (omissis);
- artikel 130, tweede alinea, van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles, voor zover nodig;
- artikel 45 van richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten, zoals van toepassing vóór de intrekking ervan bij artikel 117 van richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten, met ingang van 1 juli 2011;
- artikel 288, derde alinea, [VWEU].

Bestreden beslissingen en overwegingen

Verzoekers verzoek tot afgifte van de deelbewijzen, die bewijzen dat hij eigenaar is van de door hem aangekochte rechten van deelneming in de onderdelen Japanese Equity en French Equity van het gemeenschappelijk beleggingsfonds Citiportfolios, is bij het arrest ongegrond verklaard. **[Or. 15]**

In het arrest is deze beslissing [als volgt] gemotiveerd (omissis):

„30. (Verzoeker) voert voorts schending aan van de wet van 20 juli 2004 (artikel 130) betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles (voorheen de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten, artikel 138), op grond waarvan de beleggingsinstelling (Citiportfolios) een instelling moet aanwijzen die instaat voor de uitkering aan de deelnemers, voor de verkoop of de inkoop van de rechten van deelneming, alsmede voor de verspreiding van de informatie die de instelling voor collectieve belegging moet verstrekken.

Bij deze wettelijke regelingen is richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten in Belgisch recht omgezet.

Artikel 45 van de richtlijn bepaalt dat de icbe, in het in artikel 44 bedoelde geval, met inachtneming van de in de lidstaat van verhandeling geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, onder meer de nodige maatregelen moet treffen opdat aldaar voor de uitkeringen aan de deelnemers, de inkoop van of

terugbetaling op de rechten van deelneming alsmede de verspreiding van de informatie die de icbe moet verstrekken, wordt zorg gedragen.

Het begrip ‚uitkering’ moet derhalve worden opgevat als ‚uitkering’ aan de deelnemers en, anders dan (verzoeker) betoogt, niet als afgifte van de rechten van deelneming.

Het middel is derhalve ongegrond.” **[Or. 16]**

Grieven

Volgens artikel 138 van de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten, in de ten tijde van de feiten geldende versie (thans artikel 130 van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles), moet de beleggingsinstelling een instelling aanwijzen die instaat voor de uitkeringen aan de deelnemers en de verkoop of de inkoop van de rechten alsmede voor de verspreiding van de informatie die de beleggingsinstelling moet verstrekken.

Bij deze wetten is richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten in Belgisch recht omgezet.

Bij de toepassing van een speciaal ter omzetting van een richtlijn vastgestelde nationale wet, moet de rechter deze wet uitleggen in het licht van de bewoordingen en het doel van de richtlijn, teneinde het hiermee beoogde resultaat te bereiken en aldus aan artikel 288, derde alinea, [VWEU] te voldoen (omissis), op grond waarvan een richtlijn verbindend is ten aanzien van het te bereiken resultaat voor elke lidstaat waarvoor zij bestemd is, doch aan de nationale instanties de bevoegdheid wordt gelaten vorm en middelen te kiezen.

Bij artikel 138 van de wet van 4 december 1990 (thans artikel 130, tweede alinea, van de wet van 20 juli 2004) is meer in het bijzonder artikel 45 van richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 in Belgisch recht omgezet. Dat artikel 45 bepaalt dat „de icbe, in het in artikel 44 bedoelde geval, met inachtneming van de in de lidstaat van verhandeling geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, onder meer de nodige maatregelen moet treffen opdat aldaar voor de uitkeringen aan de deelnemers, de inkoop van of terugbetaling op de rechten van deelneming alsmede de verspreiding van de informatie die de icbe moet verstrekken, wordt zorg gedragen”. **[Or. 17]**

Met deze bepalingen wordt beoogd een effectenhouder feitelijk in staat te stellen, los van overwegingen met betrekking tot de vaststelling van zijn eigendomsrecht, zijn rechten uit te oefenen zonder zich naar het buitenland te hoeven begeven, door zich tot een depotbank te wenden en de tussenpersoon van het beleggingsfonds te vragen de in artikel 138 van de wet van 4 december 1990

(thans artikel 130, tweede alinea, van de wet van 20 juli 2004) bedoelde taken uit te voeren, waaronder de afgifte van de deelbewijzen, ook al zijn zij op naam.

Het begrip „uitkeringen aan de deelnemers” in artikel 138 van de wet van 4 december 1990 (thans artikel 130, tweede alinea, van de wet van 20 juli 2004) ziet immers ook op de afgifte van de deelbewijzen.

Het arrest is niet naar behoren gemotiveerd, voor zover daarin wordt geoordeeld dat het begrip „uitkeringen aan de deelnemers” in artikel 138 van de wet van 4 december 1990 (thans artikel 130 van de wet van 20 juli 2004) niet op de „afgifte van rechten van deelneming” zag, terwijl de afgifte van de rechten van deelneming een van de in artikel 138 van de wet van 4 december 1990 (thans artikel 130, tweede alinea, van de wet van 20 juli 2004) vermelde taken is die zijn toevertrouwd aan verweerster voor het beleggingsfonds Citiportfolios (schending van artikel 138 van de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten en, voor zover nodig, van artikel 130, tweede alinea, van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles).

Subsidiair, voor het geval dat het Hof van oordeel zou zijn dat het noodzakelijk is, alvorens uitspraak te doen over het middel, artikel 45 van richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten uit te leggen, vraagt verzoeker het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag: „Moet artikel 45 van richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten, aldus worden uitgelegd [Or. 18] dat het begrip ‚uitkeringen aan de deelnemers’ ook ziet op de afgifte aan de deelnemers van de deelbewijzen op naam?”

IV. Beslissing van het Hof

Eerste middel [verwerping om procedurele redenen]

(omissis) [Or. 19] (omissis)

Tweede middel [verwerping om procedurele redenen]

(omissis) [Or. 20] (omissis)

Derde middel

1. In het arrest wordt vastgesteld dat „[verzoeker] [...] schending aanvoert van de wet van 20 juli 2004 (artikel 130) betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles (voorheen wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten, artikel 138), op grond waarvan de beleggingsinstelling Citiportfolios een instelling moet aanwijzen die instaat voor de uitkering aan de deelnemers, voor de verkoop of de inkoop van de rechten van deelneming, alsmede voor de verspreiding van de informatie die de instelling voor collectieve belegging moet verstrekken [...]”.

Volgens het arrest is „bij deze wettelijke regelingen [...] richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) in Belgisch recht omgezet”. **[Or. 21]**

Het arrest vermeldt dat „artikel 45 van de richtlijn bepaalt dat de icbe, in het in artikel 44 bedoelde geval, met inachtneming van de in de lidstaat van verhandeling geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, onder meer de nodige maatregelen moet treffen opdat aldaar voor de uitkeringen aan de deelnemers, de inkoop van of terugbetaling op de rechten van deelneming alsmede de verspreiding van de informatie die de icbe moet verstrekken, wordt zorg gedragen”.

Volgens het arrest moet „het begrip ‚uitkering’ [...] derhalve worden opgevat als ‚uitkering’ aan de deelnemers en, anders dan [verzoeker] betoogt, niet als afgifte van de deelbewijzen”, en is „het middel [...] ongegrond.”

2. In het middel, dat is gericht tegen deze beslissing, wordt aangevoerd dat het begrip „uitkeringen aan de deelnemers” in artikel 138 van de wet van 4 december 1990 (thans artikel 130, tweede alinea, van de wet van 20 juli 2004) ook ziet op de afgifte van de deelbewijzen, die een van de in deze artikelen vermelde taken is die zijn toevertrouwd aan verweerster voor het beleggingsfonds Citiportfolios.

Volgens het middel wordt met deze bepalingen, waarbij artikel 45 van richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 is omgezet, beoogd een effectenhouder feitelijk in staat te stellen, los van overwegingen met betrekking tot de vaststelling van zijn eigendomsrecht, zijn rechten uit te oefenen zonder zich naar het buitenland te hoeven begeven, door zich tot een depotbank te wenden en de tussenpersoon van het beleggingsfonds te vragen de in artikel 138 van de wet van 4 december 1990 bedoelde taken uit te voeren, waaronder de levering van de bewijzen van deelneming, ook al zijn zij op naam.

3. Voor het onderzoek van het middel, dat hoofdzakelijk schending van artikel 45 van richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 betreft, is het noodzakelijk het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een

prejudiciële beslissing over de in het dictum van het onderhavige arrest geformuleerde vraag. [Or. 22]

Om deze redenen,

schorst het Hof van Cassatie de behandeling van de zaak tot het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan over de volgende vraag:

Moet artikel 45 van richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) aldus worden uitgelegd dat het begrip „uitkeringen aan de deelnemers” ook op de afgifte aan de deelnemers van deelbewijzen op naam ziet?

(omissis)